

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Āfrikas cūku mēris

20. maijs 2019, Briselē

Kopīga COPA-COGECA ĀCM darba grupas sesija ar Beļģijas cūku audzētājiem.

Darba kārtība:

- Atklāšanas uzrunas, Sonja De Becker, Marie Van Steen;
- EK pārstāvju ziņojums par ĀCM situāciju un apkarošanas plāns, DG SANTE Andrea Gavinelli;
- Prezentācija par biodrošību saimniecībā, profesors Jeroen Dewulf;
- Biodrošības piemēri dažādās dalībvalstīs, Spānija Miguel Higuera;
- Biodrošība transportēšanas laikā, Dānija Jan Dahl;
- ĀCM ietekme uz pasaules cūkgaļas tirgu, Frans van Dongen;

Diskusijas

Sanākumi atklāj Beļģijas lauksaimnieku NVO pārstāvji.

Eiropas Komisijas DG SANTE pārstāvis prezentē situāciju ES un Āzijā par ĀCM izplatību.

Eiropas Komisijas ĀCM apkarošanas stratēģijas pamatnostādnes:

- **Zinātniskās un tehniskās konsultācijas 2019. gadā:**
 - ĀCM riski, kas saistīti ar barību un citiem slimības vektoriem (2019. gada jūnijs);
 - Rumānijā konstatētie riska faktori (2019. gada novembris);
 - ĀCM tālākas izplatīšanās risks Dienvidaustrumeiropā (2019. gada novembris);
 - Darba grupas par trūkumu analīzi 2019. gadā (koncentrējas uz risku pārvaldības vajadzībām).
- **Pētniecība:**
 - Nauda no ES budžeta pētniecības pasākumiem gan veiktajiem, gan plānotajiem ir paredzēta 43 līdz 48 miljoni EUR, tai skaitā vakcīnas izstrādei un priekšizpētei 15 miljoni EUR;
- **Normatīvo aktu pielāgošana:**
 - Stratēģiskā plāna izstrāde ĀCM pārvaldībai, pielāgoti pasākumi nesēn inficētām teritorijām;
 - Meža cūku apsaimniekošana (Medības atkarībā no teritorijas, barošanas aizliegums);
 - Kritušo un nobeigušos dzīvnieku līķu savākšana, transportēšana;
 - Pārtikas atlieku izēdināšanas aizliegums cūkām, pastiprināta bioloģiskā drošība gan nekomerciālām, gan komerciālām cūku novietnēm.

- **Reģionalizācijas piemērošana:**

- Tiek noteikta pamatojoties uz Lēmumu 2014/709/ES, uz risku novērtējuma pamata. Skaidri definēti dalībvalstu un EK pienākumi;
- Ātra un pārredzama informācijas plūsma starp iesaistītajām pusēm:
 - o Steidzama ārkārtas pasākumu uzsākšana;
 - o Kontroles;
 - o Finansiālais atbalsts;
 - o Ieteikumi dalībvalstīm;
 - o Sabiedrības informētība;
 - o Steidzama rīcība, ja nepieciešams.

Lēmumi tiek publicēti Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī 23 valodās. Notiek starptautiska kooperācija slimības apkarošanā. Ir izveidota tiešsaistes interaktīvā karte teritorijām, uz kurām attiecas reģionalizācijas pasākumi Eiropas Savienībā. Kartes uzlabojumi ļauj operatīvi atjaunināt datus, veikt tālummaiņu, mērījumus, meklēšanu.

Karte pieejama:

<https://eucommission.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=3db65168d4ad4d829a38560d7f868ace>

Ieteikumi no EK DG SANTES:

- Valstis turpina īstenot visu iepriekš saskaņotos ĀCM apkarošanas pasākumus. Jo īpaši saistībā ar uzraudzību, kontroli un informācijas apmaiņu;
- Slimības preventīvie pasākumi un informatīvās kampaņas;
- Pārrobežu sadarbība starp valstīm pat bez slimības. Jāsniedz labie piemēri un sadarbības konsultācijas;
- Kritušo mežacūku un mājas cūku savākšanas, secēšanas, utilizācijas uzraudzība, kas ir visefektīvākā iespēja agrīnai slimības atklāšanai;
- Ilgtermiņa pārvaldības risinājumi mežacūku populācijām, tostarp atbilstošs tās samazinājums;
- Jebkāds dzīvu mežacūku pārvietošanas aizliegums, jo slimības izplatīšanās risks ir augsts.

Dalībvalstīm vajadzētu izdarīt secinājumus ĀCM apkarošanā, izmantojot Čehijas Republikas pieredzi, kas šobrīd atkal ir ĀCM brīva valsts.

Nākamie soļi:

- Turpināt atbalstīt zinātniskos pētījumus ES un GLOBALLY (pētniecība GAPS - vakcīna);
- EFSA atjaunināts riska novērtējums;
- Pārvaldīt un pārskatīt ES pasākumus ĀCM (mācīties no pieredzes - aizsargāt iekšējo tirgu);
- Saglabāt visaugstāko politisko līdzdalību (ministru sanāksmes);
- Dialogs un apkarošanas plānu saskaņošana ar trešajām valstīm (divpusēji un GFTAD);
- Izpratnes kampaņas sabiedrībai un zemniekiem;
- Finansiāls atbalsts.

Prezentācija par biodrošību saimniecībā

/profesors Jeroen Dewulf/

Lektors uzsvēra biodrošības nozīmīgumu gan komerciālās, gan nekomerciālās cūku novietnēs, gan medībās. Biodrošība ir pamats jeb kuras slimības ierobežošanai. Gentes universitātes zinātnieki ir izveidojuši uz risku analīzi balstītu biodrošības izvērtēšanas datorizētu programmu. Tā ir bezmaksas un šobrīd pieejama 10 valodās. Programma kalpo arī, kā datu bāze zinātniekiem. Tur iespējams iegūt informāciju par iekšējās un ārējās biodrošības līmeni kādā konkrētā valstī. Ļoti variē šis līmenis.

Biodrošības piemēri dažādās dalībvalstīs

/Spānija Miguel Higuera/

Spānijas pārstāvis dalījās pieredzē par Spānijas biodrošību cūku novietnēs un ĀCM apkarošanas paņēmieniem valstī astoņdesmitajos gados. Uzsvēra cik bīstami ir, ja arī paši fermas darbinieki haotiski pārvietojās pa dažādām kūtīm – korpusiem pēc tīrības pakāpes un biodrošības līmeņa. Sanāksmes dalībnieki iebilda dažiem pārstāvja apgalvojumiem, jo jābūt uzmanīgiem ar ieteikumiem par izmantojamām metodēm ĀCM apkarošanai.

Biodrošība transportēšanas laikā

/Dānijā Jan Dahl/

Dānijā ir ļoti strikti noteikts, kā tīrīt un dezinficēt dzīvnieku pārvadāšanas transportu. Kā pamatojumu šādai nepieciešamībai lektors min piemēru, kad 1997.gadā ar dzīvnieku transportu no Vācijas, Nīderlandē tika ievazāts Klasiskais cūku mēris. Ja transporta mazgāšana, dezinfekcija nenotiek pēc protokola, ferma zaudē SPF (Specifisko patogēnu brīva saimniecība) fermas statusu. Transporta tīrība ir industrijas likumdošana, tā nav valdības noteikta. Daži ieteikumi no lektora:

- Vizuālā kontrole pirms ielaišanas fermas teritorijā;
- Ļoti rūpīga tīrīšana, mazgāšana, jo dezinfekcija strādā tikai uz tīrām virsmām;
- Lieto pareizo dezinfekcijas līdzekli, pareizās devās.

ĀCM ietekme uz pasaules cūkgaļas tirgu

/Frans van Dongen/

Pasaules cūkgaļas tirgū Eiropas Savienība eksportē 3,88 miljoni tonnu cūkgaļas. Ķīna ir pasaulē lielākais eksporta gala mērķis. Viss Āzijas tirgus ir ES ļoti svarīgs. ES dalībvalstis, kas ir ĀCM skartas, pārstāv 18,4% no ES saražotās cūkgaļas. Piecas ES dalībvalstis - Vācija, Spānija, Dānija, Nīderlande un Francija veido 76% no visa Eiropas Savienības eksporta. ES ir ļoti svarīgi eksporta tirgi Āzijā un īpaši Ķīnā, tādēļ ES vadībai un NVO jāstrādā pie risinājumiem, lai saglabātu eksportu. Jāpanāk vienošanās par reģionalizācijas atzīšanu no Ķīnas valdības puses.

Diskusija

Jautājums DG SANES pārstāvim par ĀCM uzraudzību skartajās dalībvalstīs, jo ir uztraukums par situāciju Rumānijā:

EK atbild, ka uzraudzība notiek visās valstīs vienādi. Nākamgad tiek plānots harmonizēt ES likumdošanu ar OIE prasībām.

Par graudu drošumu barībā ĀCM skartajos reģionos:

Dānijas pārstāvis atbild, ka uzņēmumi jau gadiem eksportē no Krievijas un Ukrainas, un neuztraucās par to, jo graudi tiek termiski apstrādāti. Tiek aktualizēts jautājums par žoga izbūvi uz robežas starp Vāciju un Dāniju. Somi labprāt arī tādu būvētu uz robežas ar Krieviju, bet finansiāli par dārgu. Beļģi arī mēģina elektrisko žogu ĀCM skartajam reģionam, pēc Čehijas parauga. Tika akcentēta arī problēma meža cūkas pilsētā. Tiek aicināts dalībvalstis pārrunāt ar savu valstu vides ministrijām par iespējamo risinājumu.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Dzintra Lejniece

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija